

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 170/2021
20.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Оленик адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4895/18 од 03.09.2020. године, у седници већа одржаној 20.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4895/18 од 03.09.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П број 873/2014 од 11.04.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд обавезе тужену да тужиоцу, на име накнаде материјалне штете у виду измакле користи настале неоснованим лишењем слободе, исплати износ од 192.838.000,00 динара са законском затезном каматом од дана подношења тужбе 06.11.2014. године па до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 506.800,00 динара у року од 15 дана, са законском затезном каматом почев од дана извршности па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4895/18 од 03.09.2020. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Вишег суда у Београду П број 873/2014 од 11.04.2018. године и жалба тужиоца одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд суд пази по службеној дужности. Тужилац у ревизији не наводи друге битне повреде које су биле или могле бити од утицаја на доношење законите и правилне пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је лишен слободе решењем истражног судије Окружног суда у Ужицу Ки 32/06 од 16.08.2006. године, са трајањем најдуже месец дана, а притвор му је продужен за још два месеца решењем Окружног суда у Ужицу Кв 237/06 од 06.06.2007. године. Тужилац је у притвору провео 92 дана, а пресудом Вишег суда у Ужицу К број 139/10 од 24.10.2011. године (правноснажна дана 29.03.2012. године) ослобођен је оптужбе да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 4. у вези са ставом 3. и 1. у вези са чланом 33. Кривичног законика. Пресудом Вишег суда у Београду П број 511/12 од 29.01.2015. године и пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1797/15 од 22.07.2015. године тужиоцу је досуђена накнада нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе у износу од 460.000,00 динара и на име претрпљених душевних болова због умањене животне активности у износу од 375.000,00 динара, а одбијен је захтев за накнаду штете због повреде претпоставке невиности у средствима јавног информисања и накнаду за претрпљени страх. У овој парници тужилац тражи накнаду материјалне штете у виду измакле користи услед неоснованог лишења слободе коју је претрпео као оснивач и власник са 100% удела приватног друштва „ББ“ д.о.о. Предузеће је основано у априлу 2005. године. Према извештају НБС на дан давања извештаја 14.05.2015. године предузеће је било у блокади са износом од 21.745.632,68 динара, а у блокади се налазило почев од 20.04.2006. године, укупно 3311 дана. Према извештају Министарства финансија – Пореске управе ово предузеће није уредно измиривало пореске обавезе и доприносе за период од 01.04.2005. године до 31.12.2014. године. Према билансу успеха привредног друштва „ББ“ д.о.о., предузеће је за период од 10.05.2005. године до 31.12.2005. године остварило нето губитак у износу од 8.366,00 динара, за период од 01.01.2006. године до 31.12.2006. године нето губитак у износу од 3.006,00 динара, а за период од 01.01.2007. године до 31.12.2007. године остварило је нето добитак у износу од 6.629,00 динара. Према налазу и мишљењу судског вештака финансијске струке које је приложено уз тужбу потраживање тужиоца по основу изгубљене добити предметног привредног друштва за период од 01.01.2007. године до 31.12.2012. године, ревалоризовано на дан 31.12.2013. године износи 192.838.000,00 динара. До овог износа вештак је дошао на бази пројекције потенцијалних прихода и трошкова пословања и претпоставке минималног пораста обима пословања у просеку од око 18%, повећања зарада 2008. године у односу на 2007. годину, улагања у основна средства, дисциплине радника, уштеда у пословању и раста на тржишту регистрованих услуга. Вештак је навео да није располагао са довољно документације на основу које би прецизније сагледао фактичке могућности за пројекцију обима пословања и ниво појединачних трошкова, већ се послужио расположивим годишњим извештајем за период од 2005. до 2007. године и делом усмених информација добијених од власника. Није било података на шта се односе увећана средства у билансу стања у периоду од

2005. до 2007. године. Вештак изузев биланса није имао друге податке, а познато му је да се предузеће бавило грађевинским услугама и инжењерингом, да је 2005, 2006, 2007, 2008. године имало изражен раст као и сама грађевинска бранша, а раст од 18% базирао је само на глобалним показатељима. Није се бавио појединачним позицијама у предузећу, као што је број радника, квалификације радника, структура трошкова, нити му је било познато која предузећа чине групу зависних и повезаних правних лица, није знао колико предузеће има запослених да би са сигурношћу могао да определи колики је утицај притвора тужиоца на пословање предузећа. Вредност пословне имовине 2005. године која је претходила притвору износила је 29.374,00 динара, а спорне 2006. године 60.700,19 динара, јер је тужилац као власник извршио значајна улагања у пословну имовину привредног друштва у очекивању будућег раста и профита. Није могао да се изјасни да ли би предузеће остварило позитивно пословање, јер је у пројекцији пословања имао у виду да ће предузеће у будућем периоду морати да се задужује кредитним средствима, али није могао да се изјасни да ли се то заиста и десило, с обзиром на то да је 2005. и 2006. године била експанзија градње, па је сматрао да би и предузеће тужиоца имало повећан обим посла. Тужилац није поседовао доказ – биланс- пресек пословања предузећа на дан лишења слободе, постојали су фиксни трошкови о којима се вештак није изјашњавао, али је сматрао да је стопа раста од 18% примењена у процени будућих прихода с обзиром да је делатност грађевинарства била у експанзији и на основу глобалне стопе раста сматра да се основано могло очекивати да ће и предузеће тужиоца остварити годишњу стопу раста од 18%, без обзира што се правно лице у исто време налазило у блокади.

Правилно су нижестепени судови, по налажењу Врховног касационог суда закључили да тужилац није доказао да се основано могло очекивати да ће привредно друштво „ББ“ д.о.о. имати растући тренд стопе добити. Тужилац није доказао да је претрпео материјалну штету у виду измакле добити привредног друштва чији је власник, због лишења слободе у периоду од 16.08.2006. године до 10.11.2006. године, јер је утврђено да је и пре неоснованог лишења слободе предузеће тужиоца пословало са губитцима, а од 20.04.2006. године било је у блокади 3311 дана. Тужилац није доказао да је предузеће обављало делатност, нити коју, од оснивања и блокаде предузећа 2004, 2005, 2006. године, а ни касније, због чега нису испуњени услови из члана 198. став 1. Закона о облигационим односима за накнаду штете коју тужилац тражи постављеним тужбеним захтевом.

Неосновани су наводи у ревизији тужиоца да је тужилац на основу спроведеног вештачења од стране стручњака за економско-финансијску област, а не оптимистичких предвиђања, засновао свој тужбени захтев, а у односу на 2006. годину када је тужилац био у притвору биланс је износио свега 6.719,00 динара, у односу на 2005. годину која је претходила притвору 29.374,00 динара, па како је тужилац као власник у овог привредног друштва извршио значајна улагања у пословну имовину у очекивању будућег раста прихода и профита, то је вештак свој налаз засновао на просечној стопи од 18% раста добити у периоду од 2007. године па надаље, из чега произлази да се основано могло очекивати да ће привредно друштво имати растући тренд стопе добити, како из односа прихода и расхода, тако и односу на капитал овог друштва.

Одредбом члана 189. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи. Ставом 3. овог члана, прописано је да при оцени висине измакле користи узима

се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Права на накнаду штете због измакле користи поверилац ће имати само ако је према ономе што представља редован ток ствари или према посебним околностима случаја извесно да би он ту корист остварио да није дошло до штетне радње. Потребно је да постоји разумна вероватноћа у погледу остваривања користи, узимајући у обзир ситуацију на тржишту, услове за нормално пословање, непостојање неизмирених обавеза и могућност измиривања истих, што у конкретном случају тужилац није доказао.

Осим тога, правилан је закључак нижестепених судова о непостојању узрочно-последичне везе имајући у виду чињеницу да је тужилац био лишен слободе 92 дана у периоду од 16.08.2006. године до 10.11.2006. године, а захтев за накнаду материјалне штете – измакле користи постављеним тужбеним захтевом тражио је за период од 01.01.2007. године до 31.12.2012. године, дакле за период од 6 година, због чега тужена није у обавези да накнади тражену штету.

Са изнетих разлога, сагласно одредби члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Трошкови одговра на ревизију нису били нужни, па је одлучено као у ставу другом изреке, на основу одредаба члана 165. став 1. и члана 154. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**